

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, Olim S. Congregationis Indicis Consvltoris, &
insignis Ecclesiæ Vimaransensis Thesaurij maioris, Demvm
Episcopi Vgentini, Et A Consiliis ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1655

XIII. De Parochorum cura circa propriæ Ecclesiæ, & habitationis
reparationem, & debitam reuerentiam ipsi Ecclesiæ habendam, eiusque
bona, & res conseruandas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98569)

illas dirigere nullus etiam Regularis valet, vt censuit *Sacra Rituum Congreg. in vna Hispanen. sub die 26. Februar. 1628.* cuius decisionis copiam hic transcribere curauimus; & est prout sequitur: *Abbas maior, & Vniuersitas Parochorum Ciuitatis Hispanen. citatis procuratoribus Ordinum, supplicauerunt diffiniri an Regulares possint facere processiones extra claustra Monasteriorum. Hinc, an stante consuetudine aliqua faciendi processiones extra per vias publicas sine consensu Parochi, talis consuetudo Regularibus suffragatur, & sit attendenda? Et S. Rituum Congr. ad tollendas difficultates, quæ quotidie oriuntur circa processiones faciendas tam per Regulares, quam per Confraternitates in Ecclesiis Regularium, inhaerendo decretis alijs in similibus factis, & signanter in Casaraugustana 17. Martij 1627. censuit in processibus fidei tam per Regulares, quam per Confraternitates laicorum ita in posterum seruari debere, vt in Ecclesijs habentibus claustrum processiones fieri non possint, nisi intra claustra tantum, & non extra. In Ecclesijs vero carentibus claustro fieri possint intra ambitum, hoc est, prope muros Ecclesie, siue exeundo à ianua Ecclesie, & intrando per aliam, siue per eandem, & semper prope muros Ecclesie: extra verò ambitum Ecclesie non licere neque Regularibus, neque Confraternitatibus facere processiones, nisi de licentia, consensu, aut cum Cruce Parochi, exceptis tamen illis Ecclesijs, quæ habent in hoc speciale priuilegium faciendi processiones per alia loca, quibus per hoc decretum S. Congr. non intendit præiudicare. Et nouissimè eadem S. Congr. Rit. in Liman. 15. Decemb. 1632. censuit non licere Regularibus, & Confraternitatibus laicorum habentibus claustra, processiones facere extra claustra monasterij; carentibus verò claustris, non nisi intra ambitum, hoc est prope muros Ecclesiarum, siue exeundo à ianua Ecclesie, & intrando per aliam, siue per eandem, & semper prope muros Ecclesie; extra verò ambitum Ecclesiarum non nisi de licentia, consensu, aut cum Cruce Parochialis. Et idem fuisse rescriptum Cardinali Ludouisio Archiepiscopo Bononien. à S. Congr. Conc. sub die 2. Iulij, 1620. refert Lezana in sum. quæst. Regul. cap. 12. num. 41. vers. ad octauum, vbi in vers. tertio, subdit ibidem fuisse decisum non posse Regulares portare pluuiale, aut stolam per Parochiam extra Ecclesiam, aut claustrum.*

¹⁴ Excipiuntur tamen Fratres Dominicani, iuxta declarationem eiusdem S. Rit. Congr. in causa Pesaurien. sub die 14. Nouemb. 1613. quæ sic cantat: *Sacra Congreg. Rit. audita relatione Illustrissimi, & Reuerendissimi D. Card. de Monte, coram quo de mandato eiusdem S. Congr. Rituum deducita fuerant vocæ, & scriptura, & rationes Fratrum Prædicatorum ciuitatis Pesauriensis prætendentium posse virtute litterarum Clem. VII. ampliare viam ab illis alias electam pro processione*

sanctissimi Sacramenti facienda Dominica infra Octauam Corporis Christi. Eadem S. Congr. audita relatione, vt supra, iuxta formam litterarum sel. record. Pap. Clem. VII. in quibus expresse dicitur, quod fratres Dominicani possint dictam processionem sanctissimi Sacramenti facere per vicos, plateas, & loca ab eis electa, & semel tantum eligenda, declarauit dictos fratres Dominicanos in dicta eorum processione, quam in ciuitate Pisauri facere solent Dominica infra Octauam festiuitatis sanctissimi Corporis Christi debere incedere per eandem viam, per quam processionaliter prima vice inceserunt, quando dictam processionem facere inceperunt. Eadem quoque Sac. Congreg. in Mataranen. 15. Maij, 1632. censuit Parochum non posse, nec debere impediri à Fratribus Dominicani, in sua solita processione, ne Dominica infra Octauam Corporis Christi illam faciat, quia dictum Breue Clem. VII. non afficit Parochos.

¹⁵ Item eadem S. Congreg. in causa Materan. sub die 20. Iulij 1629. respondit non licere Fratribus Dominicani ciuitatis Matæ in processione sanctissimi Sacramenti, quam faciunt in Dominica infra Octauam Corporis Christi, mutare, aut variare vias, & loca semel ab eis electa; sed incedere debere per easdem vias, per quas processionaliter prima vice inceserunt quando dictam processionem facere ceperunt.

¹⁶ Hactenus de functionibus Parochialibus, quæ sunt diuersæ à iure Parochiali, quod septem modis consideratur, in quibus ipsum consistit, videlicet in audienda Missa in diebus festiuis in Parochia, vt in cap. vt Dominicus, de Paroch. in decimis; in oblationibus; in Pœnitentijs recipiendis; in exhibitione Sacramentorum; in sepulturis, & in benedictionibus nubentium; de quibus vide Roman. cons. 356. Circa primum, col. 1. Gutier. alleg. 8. n. 7. & Canon. lib. 1. cap. 30. n. 2. Machado en su perfecto Confessor y Cura de Almas lib. 4. p. 2. tract. 2. docum. 5. Boll. in economia Canonica p. 2. cap. 1. §. 1. pag. 163. cum seq. vers. Parochia ius consistit. & de illis ex professo tractabimus p. 2. & 3. huius tractatus.

CAPVT XIII.

De Parochorum cura circa propriam Ecclesiam, & habitationis reparationem, & debitam reuerentiam ipsi Ecclesie habendam, eiusque bona, & res conseruandas.

S V M M A R I V M.

¹ Parochi Ecclesias, cum indigent, reparare, & restaurare debent pro ita scilicet reddituum,

- ut num. 2. & deducto prius necessario ad suam sustentationem, ut num. 4.
- 3 Commendatores perpetui tenentur ad reparationem Ecclesiarum.
- 5 Beneficiorum fructus non ad crescendos, aut augendos, eu fouendos mundanos titulos, sed pauperes alendos, & diuinum cultum instituendum sunt concessi.
- 6 Parochiani ad Ecclesia reparationem tenentur contribuere in defectum Parochi.
- 7 Onus contribuendi ad Ecclesia reparationem per Parochianos in defectum Parochi spectat ad dominum, non ad conductores domus.
- 8 Patroni, quatenus Ecclesia, que indiget reparatione, de iure patronatus sit, tenentur contribuere in defectum Parochorum.
- 9 Parochiani licet nobiles sint, & exempti, tenentur contribuere in defectum Parochorum, & ad hoc cogendi sunt, quacunque appellatione non obstante.
- 10 Parochiani non possunt vsui Ecclesia cedere, & recedere à Parochia, nec ipse Parochus renuntiare beneficio, ut euient onera reparandi Ecclesia.
- 11 Parochiani quando sunt pauperes, nec possunt rescire Ecclesia Parochialem, illa debet transferri ad Matricem, seu ad viciniorem Ecclesia.
- 12 Domus Parochialis, id est, habitationis Parochorum, debet reparari & instaurari eodem modo, quo Ecclesia Parochiales. Rector, & Parochiani à quibus compellantur ad reparationem Ecclesia. ibid.
- 13 Parochus studere debet, ut sua Ecclesia debitus deferatur honor: nec quicquam in ea indecens, aut inhonestum fiat.
- 14 Negotia secularia, placita, vel contractus, aut seculare iudicium in Ecclesia fieri non debent.
- 15 Citatio in Ecclesia fieri non debet.
- 16 Actus ecclesiastici ad iurisdictionem voluntariam pertinentes possunt in Ecclesia celebrari, non sic ad iurisdictionem contentiosam spectantes.
- 17 Actus in Ecclesia facti an sint validi, ostenditur.
- 18 Conclamations, seditones, & publica, ut vocant, parlamenta, seu Vniuersitatum consilia, aut Congregationes in Ecclesia fieri non debent.
- 19 Congregatio etiam per laicos fieri potest in Ecclesia pro actu pietatis, aut pro spiritualibus exercitiis, vel piis operibus.
- 20 Negotia ecclesiastica, & spiritualia in Ecclesia tractari possunt.
- 21 Iudicia omnia Ecclesia possunt fieri in Ecclesia.
- 22 Ludi theatrales, & monstra laruarum, & chori secularium, vel cantica puellarum in Ecclesia fieri non possunt.
- 23 Theatralico more non est in Ecclesia canendū.
- 24 Cantores ecclesiastici honeste, religiose, & non lasciuie in Ecclesia cantare debent.
- 25 Cantus religiosus quis dicatur, ostenditur.
- 26 Saltationes in Ecclesia fieri permittere non debent Parochi.
- 27 Clamores, & strepitus in Ecclesia fieri non debent.
- 28 Conuiuia in Ecclesia cum irreuerentia loci sacri fieri non debent, nisi aliquid frugale, & paruum in angulo Ecclesia sine tumultu, & luxu, ac perturbatione adstantium sumatur.
- 29 Pernotaciones, & vigilie, que olim in Ecclesiis pro solemnitatibus ad Martyrum corpora fieri solebant, hodie non permittuntur.
- 30 Supellestilia, seu utensilia domus in Ecclesia reponi non debent, nisi prepter hostiles incursus, aut incendia repentina, & similem necessitatem.
- 31 Excommunicati, & nominatim interdicti, & illi, quibus specialiter est ingressus Ecclesia interdictus, ab Ecclesia eiici debent.
- 32 Infidelibus permittitur ingredi Ecclesia ad Verbum Dei audiendum, & ibidem stare possunt vsque ad Missam Catechumenorum.
- 33 Penitentes solemniter, & criminosi ab Ecclesia ingressu arcentur ad tempus.
- 34 Ecclesia olim intrare non poterat vir, qui cum propria uxore copularetur, nisi lotus aqua.
- 35 Ecclesia in ingressu singuli aqua asperguntur ad veniales saltem maculas abstergendas.
- 36 Sacrilegij species, & modi quot?
- 37 Illicita in Ecclesia facientes quas penas incurrant, ostenditur.
- 38 Res, seu bona etiam mobilia ad Parochiales Ecclesias pertinentia quomodo conseruanda, ostenditur.
- 39 Parochi cauere debent à locationibus bonorum sue Parochia cum anticipatis solutionibus.
- 40 Bona immobilia Ecclesia ultra triennium locari, aut alia ratione alienari prohibentur sub excommunicationis, aliisque grauissimis penis.
- 41 Alienationes facta de bonis immobilibus Ecclesia cum clausula, reseruato Sedis Apostolicæ beneplacito, irrita, & inualida censenda sunt, si ante impetratam confirmationem possessio rei ecclesiasticæ alteri tradita fuerit.
- 42 In Alienatione rerum tenuiorum, licet immobilium Ecclesia, non requiritur Apostol. auctoritas, dummodo causa cognita, & euidente Ecclesia utilitate compertam ea, Ordinarius auctoritate sua probauerit.

CIANT Parochi Ecclesias, cum indigent, reparare, & restaurare debere, quemadmodum iubet Alexander III. in c. de his, de eccles. edific. hoc enim modo ad Lexouien. Episcopum rescripsit.

De

De his, qui Parochiales Ecclesias habent, duximus respondendum, quod ad reparationem, & institutionem Ecclesiarum cogi debent, cum opus fuerit de bonis, quae sunt ipsius Ecclesiae, si eis supersint, conferre, ut eorum exemplo ceteri inuidentur. Quod rescriptum innouauit Concil. Trid. sess. 21. de reform. cap. 7. addita noua prouisione in casibus, in quibus Parochi, vel etiam Parochiani tanta laborent inopia, ut nequeant Parochiales Ecclesias reparare. Concilij autem contextus huiusmodi est. Parochiales vero Ecclesias ex fructibus, & prouentibus quibuscunque ad easdem Ecclesias quomodocumque pertinentibus, qui si non fuerint sufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis prouenientes percipiunt, aut in illorum defectum Parochianos omnibus remediis opportunis ad praedicta cogant, quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota.

- 2 Ex quibus Iuribus colliges ad reparationem Ecclesiae, (ubi certa pars, aut redditus sufficienter deputati non fuerint, glos. *verbi ad testat. in c. 1. de Eccles. adif. ubi Abb. num. 3.*) teneri Rectorem, seu illum, qui decimis, & Ecclesiasticis gaudet redditibus, pro illorum rata contribuere, ut resoluunt Surd. *conf. 62. à num. 1. Flamin. Paris. de resign. benef. lib. 3. quæst. 15. num. 1. Rip. resp. 22. num. 3. Aloyf. Ricc. in praxi aurea, resol. 476. num. 4. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 9. cap. 3. quæst. 10. Cened. ad Decretal. collect. 153. n. 1. Valenzuela conf. 179. num. 12. Bodadil. in politica lib. 2. c. 18. num. 135. & lib. 3. cap. 5. n. 34. Valasc. conf. 179. n. 11. ubi quod si in Ecclesia est certa portio, seu sunt certi redditus deputati ad fabricam ipsius, & sufficientes; & Clerici, qui talem portionem, vel redditus percipiunt, tenentur ex illis Ecclesiam reficere, vel adificare: & num. 12. quod si portio deputata ad fabricam non sufficit, tunc Prælati, & Clerici beneficiarij tenentur supplere id, quod deficit, secundum redditus, quos unusquisque eorum habet ex tali Ecclesia: nouissime idem Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. p. 4. resol. 336. & resol. 346. tenet; †*
- 3 Commandatarios perpetuos teneri ad reparationem Ecclesiae † deducto scilicet prius
- 4 necessario ad sustentationem, Sarmien. de redditib. p. 1. mon. 82. num. 3. Cened. d. num. 1. in medio, Gutier. alleg. 10. num. 7. ad fin. Paul. Comitol. respons. mora. lib. 1. q. 82. concl. 3. Bellet. disquisit. clerical. p. 1. tit. de clerico debitore, §. 15. num. 1. Salgado de protect. Regia, tom. 1. p. 3. cap. 5. num. 16. non autem ad tuendam conditionem, seu statum, quia † beneficiorum fructus non ad crescendos, aut augendos, seu fouendos mundanos titulos, sed ad pauperes alendos, & diuinum cultum instituendum sunt concessi, ut bene aduertunt Paul. Comitol. d. concl. 3. Aloyf. Ricc. in decif.

Curia Archiep. Neapol. p. 4. decif. 293.

At si Parochus non habeat ab Ecclesia tot redditus, quibus præstare possit talem reparationem, tunc in illius defectum tenentur Parochiani contribuere, Abb. *conf. 70. n. 2. p. 1. Lambertin. de iure patron. art. 2. 7. quæst. princ. lib. 3. num. 4. vers. tertius est casus, & num. 7. vers. & si isti beneficiati, Rip. resp. 22. col. 2. vers. & ibi redditus, Auiles ad cap. 13. Prætor. verb. den. Orden. num. 11. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 9. c. 3. q. 10. Aloyf. Ricc. d. resol. 476. num. 7. & in decif. Curia Archiep. Neapol. p. 4. decif. 15. num. 7. & in d. praxi. p. 4. resol. 336. num. 8. & resol. 349. ubi ampliatur etiam nulla existente consuetudine contribuendi, & resol. 350. quod † hoc onus spectat ad dominum, & non ad conductorem domus, Cabed. Lusitan. decif. 91. num. 8. part. 1. Valasc. conf. 179. num. 16. Bellet. d. tit. de clerico debitore, §. 14. num. 5. & expresse Concil. Trid. d. cap. 7. ibi, aut in illorum defectum, Parochianos. & c. & a foriori † patroni, quatenus Ecclesia de iure patronatus sit, quia percipiunt emolumentum à dicto iure patronatus, quod in præsentatione consistit, & habent honorantias primi loci in processionibus, & in sessionibus, ac percipiunt alimenta ab ipsa Ecclesia in necessitate, Bellet. d. §. 14. num. 10. Quod procedit † licet Parochiani huiusmodi nobiles sint, & exempti, cum hoc sit opus publicum, & communem omnium utilitatem concernens, ut docent Auetan. de exequend. mand. lib. 2. cap. 14. num. 19. Cened. d. collect. 153. num. 3. Cabed. d. decif. 91. num. 1. cum seqq. Aloyf. Ricc. d. decif. 15. num. 4. p. 4. Ego ipse de officio, & potest. Epi. copi. p. 3. alleg. 64. num. 7. quia nihilominus cogendi sunt, quacumque appellatione non obstante, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 9. annot. num. 218. Salgado d. p. 3. cap. 5. num. 15. in tantum † ut illi non possint vsui Ecclesiae cedere à Parochia, nec ipse Parochus renuntiare beneficio, ut euitent onera, & eorum præstationem, secundum Greg. Lop. lib. 11. tit. 10. part. 1. Lambertin. d. quæst. 7. art. 2. num. 7. vers. & si isti beneficiati, & art. 5. num. 2. Bellet. d. §. 14. n. 7. vers. & in tantum.*

At quando Parochiani sunt pauperes, nec possunt reficere Ecclesiam Parochialem, debet seruari dispositio Concil. Trid. d. c. 7. in fine, sic statuentis: Quod si nimia egestate laboret, ad Matrices, seu viciniores Ecclesias transferatur, cum facultate tam dictas Parochiales, quam alias Ecclesias dirutas in profanos vsus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi, referunt Valasc. consult. 179. num. 22. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. p. 4. resol. 348. à principio.

Quod diximus de reparatione, & restoratione Ecclesiarum Parochialium, idem omnino dicendum est de omnibus Parochialibus, id est, habitationibus Parochorum,

rum, vt declarauit S. Congreg. Conc. ad cap. 7. *sess. 21. de reform.* in hæc verba: Idem censuit Congreg. de domibus pronecessaria Parochi habitatione intelligendum, quod de Ecclesiis Parochialibus decusum est, omni contractione remota.

Supereft videndum à quibus Rector, & Parochiani compellantur ad reparationem Ecclesiæ: Et in primis citra dubium est, quando Rector compellitur, agendum fore in iudicio Ecclesiastico; nam illa obligatio apud Rectorem residet, quia quarta pars fructuum Ecclesiis de iure communi concessa est ad earum reparationem, Doctores in d. cap. 1. de Ecclesi. adif. vnde illud onus tanquam realem possessionem sequitur: ita Gabr. Pereira de manu Regia part. 1. cap. 18. num. 7. Quando verò Parochiani sunt compellendi ratione fabricæ & alimentorum Rectoris, de iure ad Prælatos spectat examinare, & decernere, quænam opera in Ecclesia fieri debeant, vel reparari, contributionemque per capita distribuere, & tandem compellere, quando opus est; hæc enim omnia priuatiuè ad Prælatos spectant, cum diuinum cultum respiciant, & administrationem Ecclesiarum, quæ solis Prælati incumbit, cap. omnes Basilica, 16. quæst. 7. Rebuff. de decim. quæst. 6. n. 22. & de congrua portione, num. 94. Concil. Trident. d. cap. 7. ibi, in eorum defectum Parochianos omnibus remediis opportunis ad prædicta cogant, Gabr. Pereira d. cap. 18. num. 8. vbi num. 9. hinc colligit quod non solum ad Prælatos spectat hæc cognitio, & discussio, qualia opera debeant fieri, sed etiam contributiones decernere, & ad illas subeundas cogere; subditque quod si Prælati in talibus collectis excederint, poterunt grauati ad legitimum Superiorem supplicare.

Plures assertiones circa hanc materiam congerit Valasc. post primam huius tract. impressionem à me visus, consil. 179. à num. 7. vbi admonet ante omnia in hac obligatione fabricæ attendendam esse consuetudinem: nam si consuetudo legitime præscripta fuerit quod vel Episcopus, vel Rector, vel beneficiarij, vel etiam laici Parochiani præstent sumptus fabricæ, vel quod Rector Ecclesiæ, & beneficiarij reficiant capellam maiorem, Parochiani verò corpus Ecclesiæ, vt fit in multis locis Regni Portugalix, talis consuetudo non obstantibus Canonibus seruanda erit: ita Petr. Greg. Syntag. iur. lib. 2. cap. 1. num. 12. Surd. conf. 62. num. 16. Valasc. d. consult. 179. num. 7. vbi extendit valere talem consuetudinem etiam contra laicos Parochianos, vt ipsi teneantur ad fabricam.

Debet quàmmaximè Parochus studere, vt suæ Ecclesiæ debitus deferatur honos, nec quicquam in ea indecens, aut inhonestum fiat, vt monet Concil. Trid. *sess. 22. in decreto*

Barbosa de Parocho. Pars I.

de obseruand. & enit. in celebr. Miss. his verbis: Ab Ecclesiis musicas eas, vbi sine organo, sine cantu, lasciuum, aut impurum aliquid miscetur, item seculares omnes actiones, vana atque aded profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceantur, vt domus Dei verè domus orationis esse videatur, & dici possit, refert Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. cap. 37. num. 7. Ioann. Sanc. in select. disput. 47. num. 22. vbi, Abige nimium garrientes, & inhonestius in Ecclesia loquentes, etsi potentes, animosus esto, rubeat licet vultus, suffer pro Deo, &c. Et ided primò debet efficere, ne secularia negotia, ac placita, vel contractus, & alia huiusmodi ibi fiant, cap. 1. & cap. cum Ecclesia, de immunit. Ecclesi. Nauar. de horis Canon. cap. 5. num. 31. cum seqq. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 8. cap. 9. quæst. 7. Doctor Ludou. Correa nobilis Lusitanus in eleganti repet. cap. inter alia, de immunit. Ecclesi. p. 2. num. 26. Et ita nec sæculare iudicium etiam ciuile, Rebuff. ad l. appellatione 72. vers. item sicut, pag. 350. Azor. d. p. 2. lib. 9. c. 9. quæst. ... nec etiam citatio, quia est actus iudicialis, capit. quoniam 11. de probat. Tiraquel. de retract. lig. ad finem tit. num. 82. Azeued. ad Curiam Pisanam lib. 1. cap. 5. num. 4. lit. E. Ludou. Correa d. p. 2. n. 72. late Valasc. consil. 81. num. 1. cum seqq.

Actus verò ecclesiastici ad iurisdictionem voluntariam pertinentes possunt in Ecclesiis celebrari; vt sunt promoueri aliquem ad Doctoratum, & similia, ita Syluest. in sum. verb. immunitas 1. num. 3. in fin. Armil. eodem verbo num. 3. Ludou. Correa in repet. d. cap. inter alia, par. 2. numer. 26. vbi addit idem non esse dicendum si ad iurisdictionem contentiosam spectent, quia licet fiant per personas ecclesiasticas, strepitum tamen iuris habent, quod in Ecclesiis prohibetur, & concordat text. in cap. qua fronte, in princ. de appellat. ibi, iam enim non in Ecclesia sicut est Canonicum, &c. cum cap. decet, vers. cessent, ibi, fori cuiusunque tumultus, de immunit. Ecclesi. lib. 6. vt scilicet illud intelligatur de actibus voluntariis, hoc verò de contentiosis.

Vtrum autem actus in Ecclesia facti (supposito quod ibi fuerunt celebrati) validi sint? Sub distinctione est quæstio resolueda, hoc modo, vel actus in Ecclesia gesti sunt seculares iudiciales, & extraiudiciales, vel Ecclesiastici tantum. Seculares iudiciales in Ecclesiis facti non valent, ex tex. in cap. decet. §. Ordinarij, de immunitat. Ecclesi. libr. 6. ibi, omni careant robore firmitatis, vbi solum processus iudiciales annullantur. Si verò sint extraiudiciales, quamuis seculares, valent; quia constitutio loquitur de iudicialibus solummodò, & cum pœnalis sit, non debet extendi ad extraiudiciales, iuxta reg. in penis, lib. 6. Vnde contractus omnes in Ecclesiis celebratos validos esse, vt pote quia actus

extraiudiciales sunt, tradit gloss. verb. processus, in d. §. Ordinarij, Armil. in sum. verb. Immunitas, num. 4. Actus verò Ecclesiastici iudiciales habent suam firmitatem, licet sint contentiosi, & prohibiti; ex eo enim quod sint Ecclesiastici, videntur condicere ipsi Ecclesiæ. Ita eleganter Lud. Correa in d. capit. inter alia, p. 2. num. 27.

- 18 Secundo, ne conclamationes, & seditiones aut impetus, & publica, vt vocant, parlamenta, seu Vniuersitatum consilia, aut Congregationes, & his similia ibi fiant, d. capit. decet, de immu. Eccles. lib. 6. † nisi pro actu pietatis,
- 19 aut pro spiritualibus exercitiis, vel piis operibus congregatio etiam per laicos fieret, secundum Ioann. Andr. quem refert, & sequitur Panorm. in cap. cum Ecclesia, de immunitat. Eccles. Franc. in d. cap. decet, puta pro faciendo aliquo festo, vel instituendo aliquam Confraternitatem, vel eligendo iudicem in ea, aut curatorem dando, Bald. in l. memo, la 1. C. de sacrosanct. Eccles. ex num. 2. Lud. Correa in repet. d. cap. inter alia, p. 2. num. 27. Vel † nisi in
- 20 Ecclesia tractarentur Ecclesiastica alia, & spiritualia negotia, vt est Synodum facere, tractare de libertate Ecclesiæ, de statu cleri, & reformatione morum in populo, vt tenet Domin. in d. cap. decet num. 16. vbi tamen numer. 17. declarat dummodo fiat non tumultuose, & ibi Archid. num. 6. Præpos. in cap. qua fronte, n. 4. de appellat. vbi inquit, quod † omnia iudicia Ecclesiæ possunt fieri in Ecclesia, refert Illustriss. D. meus Roder. à Cunha in comment. ad cap. oratorium 6. n. 3. dist. 42.
- 21

- 22 Tertiò, debet quoque prohiberi ne ludi theatrales, & monstra laruarum, aut lubricæ festiuitates, & chori sæcularium, vel cantica puellarum, & profana huiusmodi in Ecclesia fiant; c. cantantes, 92. dist. c. cum decorem, de vita, & honest. cler. Nau. in tract. de Orat. c. 5. num. 25. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 26. sub num. 1. vbi Episcopos monet ne in Ecclesiis, & diuinis Officiis theatrales ludos exercere permittant, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. representationes, Fructuos. Bisbe en el tratado de las comedias, cap. 3. fol. 13. De his ludis theatricalibus, & scenicis agit Illustriss. D. meus Roder. à Cunha in comment. ad c. praterea 3. n. 1. dist. 1.

- 23 Vnde gloss. verb. Theatrales in cap. 1. 92. dist. ait non esse in Ecclesia canendum theatra-lico more, id est, corporis gestus exercendo, quos magis ostentationis causa, quàm deuotionis faciunt, veluti histriones, & comici, vide S. Thom. 2. 2. question. 91. artic. 2. Durant. de ritibus Ecclesie lib. 3. cap. 21. num. 8. Nam, vt benè ait S. Chrysost. homil. 18. in c. 6. Matthæi, cum autem oratis, non gestibus corporis, neque clamoribus vocis, sed intentione optime voluntatis orationum vota reddamus. Et Concil. Trident. sess.

22. de obseruandis, & euitandis in celeb. Miss. monet † cantores Ecclesiasticos, vt honestè, & religiosè, & non lasciuè in Ecclesia decantent; † religiosum autem cantum indicat S. Bernard. in epist. ad Aremanen. qui ita est grauitate plenus, vt neque lasciuam reso-ner, neque rusticitatem; qui ita est suauis, vt non sit leuis; ita demulcens aures, vt promoueat corda, sensum literæ non euacuans, sed fecundans: alioquin, ait, non est leuis iactura gratiæ spiritualis leuitate cantus adduci à sensu, & plus sinuandis attendere vocibus, quàm rebus insinuandis. Et ideò eligendos esse ad Ecclesiæ cantores homines probatæ vitæ, & deperditos à choro deiiciendos, propter morum cum diuinis laudibus dissonantiam, aduertit Durant. d. cap. 21. num. 9.

Sic etiam saltationes in Ecclesia fieri, non debent permittere Parochi, saltatoribus enim huiusmodi recordandum est, quod in Saxonia accidit saltantibus in Ecclesia sancti Magni, qui in pœnam, vt creditur, per totum annum sine cibo, & somno saltarunt, vt referunt Pined. in monach. Eccles. p. 3. lib. 19. c. 17. §. 1. fol. 180. Fr. Alphons. Venero en el enchiridion de los tiempos, fol. 139. libellus qui inscribitur instruccion de la Muger Christiana, lib. 1. c. 16. & alter cuius titulus est, Compendio de las historias prodigiosas, p. 2. cap. 13.

Quartò, debet quoque prohibere ne in Ecclesia strepitus, & clamores fiant, cum S. Augustin. serm. 215. de tempore dicat, qui in Ecclesia verbosari voluerit, & pro se, & pro aliis redditurus est rationem, dum verbum Dei nec ipse audit, nec alios audire permittit, & B. Cæsar Arelatens. serm. 12. Rogo vos fratres, & admoneo vt venientes ad Ecclesiam hoc solum, quod in Ecclesia competit, agite, id est, aut orate, aut psallite, aut orando psallite. Et S. Chrysostom. homil. 38. ad populum Antiochen. Nihil Ecclesia tam congruum, quàm silentium, & tranquillitas, theatris conuenit tumultus, & balneis, & pompis, & focis, vbi verò de talibus dogmatis doctrina, tranquillitas, & quies, & Philosophia, & multa pax esse debet. Die mihi nunquid vllus est in mysteriis tumultus? numquid vlla turbatio? Cum baptizamur, cum alia cuncta facimus, nonne quiete, & silentio cuncta sunt ornata, hoc in Cælo disseminatum est ornamentum.

Quintò, non debet permittere, vt in Ecclesia cum irreuerentia loci sacri conuiuia fiant, nisi aliquid frugale, & parculum in angulo Ecclesiæ sine tumultu, sine luxu, & perturbatione adstantium sumatur ex causa rationabili, verbi gratia, quia non est alius locus sufficienter accommodatus, ita c. nulli, 42. dist. Nauar. de Orat. cap. 5. numer. 3. Berti Lucens. in praxi crimin. Regul. tit. 4. cap. 34. vers. ad decorem item Ecclesiæ. Suar. tom. de Relig. lib. 3. de reuerentia

reuerentia debita loco sacro, cap. 6. n. 7. Fr. Raph. de la Torre in 2.2. D. Thom. tom. 2. q. 99. art. 3. disp. 7. pag. 621. cum seq. Illustriss. D. meus Roder. à Cunha in comment. ad cap. nulli, num. 1. dist. 42. ubi piè excusandas ait mulieres, quæ ob deuotionem in Ecclesiis per aliquot dies commorantur, comedunt, & dormiunt.

29 Sextò, est à Parochis quammaximè obseruandum pernoctationes, & vigilias (quæ olim in Ecclesiis pro solemnitatibus ad Martyrum corpora fieri solebant, de quibus Pined. in monarch. Eccl. lib. 12. cap. 12. §. 3. Fr. Hieronym. Roman. de Republ. Christ. lib. 5. capit. 13. Illescas in chronica Pontif. lib. 4. cap. 11. fol. 143. Cened. ad Sextum collect. 11. n. 4. Cardin. Baron. in addit. ad Martyrologium Romanum, sub die 15. Ianuarij) iam hodie sublata esse, multis ex causis, quas referunt Raban. de institut. Clericor. lib. 2. cap. 9. Sot. de Institut. lib. 10. quæst. 5. art. 1. vers. sed tertio. Boër. decis. 212. n. 13. Couar. var. lib. 4. cap. 19. num. 10. Marcel. Francolin. de horis Canon. par. 1. cap. 1. ex numer. 8. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 28. numer. 8. quòd scilicet experimento pateat frequentissimè vigilantes Templis abuti, & quod certè scelus deplorandum sit videre interdum religionis pretextu Tempia frequentari, & Martyrum sancta loca visitari, ea animi libidine, vt viri, & mulieres sese aspiciant, & opportunitatem alloquendi nanciscantur, aduersus quas personas scribunt Tiraquel. l. 15. connub. ex numer. 108. Cened. d. collect. 11. n. 3. & ab Ecclesia abigendas dicit Ioann. Sanci. in selectis disp. 47. numer. 22. Vnde gloss. verb. sed suas, in capit. odi, 24. quæst. 1. inuehit aduersus scholasticos, qui vadunt ad Tempia videndarum fœminarum causa, cuius glossæ dictum extollunt Nauarr. in man. cap. 16. numer. 13. vers. nonò qui vadit, Tiraquel. d. l. 15. num. 110. in fine, Ferdinand. Paëz in repet. cap. Missas, de consuet. dist. 1. numer. 102. pro vt eos refert Cened. loco citato. Dum essem Matrini vidi de ordine expresso Regis nostri piè obseruari, vt positis speculatoribus in qualibet Ecclesia, mulctarentur in ea alloquentes, ad illorum relationem in summa scutorum trium, vel quatuor, vel alia grauiori pœna pro culpæ grauitate.

30 Septimò, Non debet permitttere suppellectilia, seu utensilia domus in Ecclesia reponi, nisi propter hostiles incursus, aut incendia repentina, vel similem necessitatem id fieri oporteat, cap. relinqui, de custodia Eucharist. Berti Lucens. ubi sup. Fagundez in quinque Ecclesia præcepta, præc. 2. lib. 4. cap. 4. n. 10. in med. Sed nec in ea accubitus sterni debent, cap. non oportet, cum seqq. 42. dist. Imagines verò vanæ, & nugaces, aut inhonestæ in eisdem fieri, aut haberi omnino prohibentur, Concil. Nicænum II. Act. 4. in epist. B. Nili, & in Sexta Synodo Constantin. can. 100. Vidi Romæ ex certa Barbosa de Parocho. Pars I.

Ecclesia à summo Pont. Urbano VIII. imagines piorum hominum qui pro Religione Catholica martyrium subiisse dicebantur, & à parietibus dictæ Ecclesiæ pendebant, eiici foras iuberi.

31 Octauò, debet excommunicatos, & nominatim interdictos ab Ecclesia eiicere, item & illos, quibus specialiter est ingressus Ecclesiæ interdictus. Aduertit tamen Guttierr. canonic. lib. 1. cap. 1. numer. 41. quòd licet Parochus habeat penes se denuntiatoriam scripturam, qua specialiter, & nominatim quis sit excommunicatus, sibi que præcipiatur vt statim visis litteris teneatur eundem vitare atque denunciare: nihilominus tamen non tenentur eum vitare, donec eum denuntiauerit, aut denuntiatum esse constiterit. Et eod. lib. 1. cap. 5. num. 20. disputat insignem quæst. an Sacerdos proprius, curam animarum habens, possit absolue subditum à maiori excommunicatione Iuris Pontificij, vel Episcopalis, absolutione alteri minimè reseruata: & affirmatiuam sententiam probabiliorum asserit.

Infideles permittuntur ingredi Ecclesiam 32 ad verbum Dei audiendum, & ibidem stare possunt vsque ad Missam Catechumenorum, cap. Episcopum nullum, de consecration. distinction. 1. quod & de hereticis dicitur, quamuis excommunicati existant, si tamen reuerti desiderant, cap. excommunicamus, de heret. † Ab 33 Ecclesiæ quoque ingressu arcentur ad tempus solemniter poenitentes, & notoriè criminosi, c. in capite, 50. dist. præsertim sacrilegi quãdiu sunt contumaces. c. qui iubente, 11. quæst. 3. imò & olim † vir, qui cum propria vxore dormiuiisset, nisi lotus aqua, Ecclesiam intrare non poterat, sicut consueuisset Romanam Ecclesiam testatur B. Greg. relatus in c. vir cum propria 33. q. 4. & ideo † in Ecclesiæ ingressu singuli aqua asperguntur ad veniales saltem maculas aspergendas. Ioann. Pined. super Job p. 1. cap. 9. pag. 160. & citati per me in collectan. ad cap. aqua, n. 3. de consecrat. Eccles. vel Altaris.

36 Nonò, debet quoque aspicere, ne violentia aliqua fiat siue ipsi Ecclesiæ per destructionem, vel incendium, aut quamlibet violationem, c. 2. & c. in litteris, de raptorib. siue personis, aut rebus, quæ in ea continentur, id enim sub pœna criminis sacrilegij prohibetur in c. sicut antiquis, & in c. quisquis inuentus, 17. q. 4. De sacrilegio autem, & in quas species, & modos distinguatur, vide S. Thom. 2.2. q. 39. artic. 3. Deci. in tract. crim. lib. 3. c. 14. & 15. Iacob de Graff. in aureis decis. p. 1. l. 2. c. 48. Azor. inst. mor. p. 1. lib. 9. c. 27. q. 2. Suar. de Relig. tom. 1. tr. de sacril. l. 3. c. 1. & 5. Card. Tusc. tom. 7. lit. S. concl. 6. Lefs. de inst. lib. 2. c. 45. de sacril. qui tres modos præcipuos sacrilegij distinguunt, scilicet in personas, vel loca, vel res, quod contingit quoties directè agi-

tur contra sanctitatem eis debitam, hoc est, contra illam rationem, secundum quam persona, locus, vel res sacra sunt, & sanctitatem habent.

37 *Decimo*, debet advertere, an imagines Ecclesie & Altarium pietatem præ se ferant: neve ibi sit gestus, aut corporis dispositione aliquid indecorum, vel scurrile, seu profanum: ne etiam exponantur imagines aliorum Sanctorum, quam illorum, qui ab Ecclesia sunt approbati: Concil. Trid. sess. 25. de Reliq. & venerat. Sanctor. Berti. Lucenf. in praxi crimin. Regul. tit. 4. cap. 34. prope fin. vers. Imagines Ecclesie, ubi etiam post Simanch. quem refert, subdit imagines etiam in ædibus priuatis sitas, quibus populus supersticiosè abuteretur, interdicens esse.

Denique est à Parocho sciendum, quod præter pœnas per sacros Canones, & leges Ciuiles comminatas contra illicita in Ecclesia facientes, sunt aliæ pœnæ statutæ per Constitut. Pij V. incip. *Cum primum*, sub dat. Romæ, Kalend. Aprilis 1566. cuius particulam hic apponere duximus, prout sequitur: *Vt igitur Deo Opt. M. gloriose Virgini, & Sanctis omnibus debitus honos deferatur, Gregorij X. Prædecessoris nostri constitutionem innouantes, ac statuta Concil. Trid. obseruare volentes, statuimus, & ordinamus, vt ad Ecclesiam sit humilis, & deuotus ingressus, quieta conuersatio, deuotis Orationibus insistant, & omnes genibus flexis sanctissimum Sacramentum aduerent, ad nomen Iesu Christi D.N. cū exhibitione reuerentiæ caput inclinent, nullus in dictis Ecclesiis seditiones faciat, tumultum excitet, clamores moueat, impetumve committat, cessent vana, sæda, & profana colloquia, risus immoderati, & strepitus omnes iudiciorum, & alia quæcumque diuinum Officium perturbare possunt. Nullus intra Ecclesias deambulare audeat, siue præsumat dum celebrantur sacra Missarum mysteria, & alia diuina Officia. Qui verò prædicta petulanti animo contempserint, præter diuine ultionis acrimoniæ, nostri quoque arbitrij pœnas incurrant, quæ omnia locorum quoque Ordinarij in suis Ecclesiis faciant obseruari. Quicumque verò in Ecclesiis dum ibi sacrificium Missæ, & diuina celebrantur Officia, ac verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verso tergo ad sanctissimum Sacramentum irreuerenter sedere, aut aliquid, quod scandalum generet, aut diuina perturbet Officia, facere præsumserit, pœnā viginti quinque ducatorum incurrat, præter alias arbitrio nostro imponendas, & moderandas pœnas, & qui non habuerit in ære, luet in corpore, aut exilio multabitur. Qui verò in Ecclesiis cum mulieribus impudicis, siue etiam honestis colloquium scurrile habuerit, aut alios inhonestos actus fecerit, viginti quinque ducatorum pœnam incurrat, & carceris per mensem. Qui in Ecclesiis vt supra obscenis, aut inhonestis verbis, aut signis usus fuerit, aut alia sæda colloquia cum personis quibuscunque habuerit, decem aureorum pœna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus, & singulis Cathedralium,*

Collegiarum, & Parochialium Ecclesiarum Capitulis, Recloribus, Vicariis, Sacristis, Ostiariis, & aliis ipsarum custodibus, quatenus præfatos omnes in Ecclesiis delinquentes admoneant, & vt in eis vitia fieri non permittant, vel saltem ipsis Ordinariis, vel Officialibus nostris puniendos deferant, quod si facere neglexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrant. Pauperes quoque mendicantes, seu elemosynas petentes per Ecclesias tempore Missarum, Predicationum, aliorumque diuinorum Officiorum non sinant, sed eos ad valvas Ecclesiarum stare faciant, sub pœna duorum aureorum Capitulis infligenda pro qualibet vice, nisi eos eiici curauerint. & Parochi dimidijs aureis Religiosis etiam claustralibus, siue Regularibus precipimus in virtute sanctæ obedientiæ, vt in Ecclesiis suis deputent aliquem qui tales eiiciat, & si negligentes fuerint, grauissimè ab Ordinario corripiantur, quod si illi parere recusauerint, grauissimas pœnas incurrant, & pro qualitate personarum, etiam corporaliter puniuntur, arbitrio nostro, siue Superiorum: & vt in Ecclesiis nihil indecens relinquatur, iidem provideant, vt capse omnes, & deposita seu alia cadaverum conditoria super terram existentia omnino moueantur, pro vt alias statutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis infra terram collocentur.

De rebus verò, seu bonis, ad Parochiales Ecclesias pertinentibus, & in ipsis conseruandis, extat sancti Caroli ordinatio ad Parochos, contenta in 4. part. Actor. Mediolanen. qua iussit Curatis, vt rerum, & bonorum suæ Ecclesie, eorumque reddituum inuentarium conficerent, eiusque copiam Ordinario traderent; nam huiusmodi ordinatione facilius bona ecclesiastica, & redditus ab vsurpatoribus defenduntur, & successoribus, quos plerumque Ecclesiarum, de quibus prouisi sunt, bona & iura ignorare contingit, consulitur; cui etiam malo non mediocriter prouisum erit si Parochi in aliquo solemniori festo decretum Concilij Trident. sess. 22. de reformat. capit. 11. contra occupatores bonorum ecclesiasticorum populo singulis annis publicauerint, cum ea etiam parte Bullæ in Cœna Domini, quæ de vsurpatoribus huiusmodi loquitur. Quod igitur ad mobilia attinet, illa in inuentarium redigantur, quæ vel sacra, vel ad vsum Ecclesie destinata, vel ad vsum domus Ecclesie à prædecessoribus acquisita, atque à præfenti Rectore adepti beneficiij tempore in Ecclesia inuenta fuissent, aut alias illius generis rerum fuerint, quas Pius V. felicitis recordationis in sua Constitut. voluit ad Ecclesiam pertinere, ad eam vt Parochus nullatenus ea in posterum possit distrahere, aliove transferre, non obtenta ab Ordinario licentia, quam ille non aliter concedere debebit, quam si alias res meliores, aut salem aequales in locum amouenda

amouendarum Parochus re ipsa substituat, nisi fortasse iusta aliqua necessitas, nulla Parochi culpa contracta, secus suadeat, quod Episcopi prudentie statuendum relinquatur. Huius autem inuentarii traditi in Archivio Episcopali exemplum, ab eodem Parocho in libro proprio Ecclesie manu sua subscripto conservari debet, unde illorum successores bonorum omnium ad Ecclesiam pertinentium admoneantur.

39 Præterea Parochi cauere debent à locationibus bonorum suar Parochiæ cum anticipatis solutionibus, sicut præcipit Tridentina Synodus session. 24. de reformat. capit. 11. cuius verba sunt hæc: *Magnam Ecclesiæ perniciem asserre solet, cum earum bona representata pecunia in successorum præiudicium aliis locantur. Omnes igitur hæ locationes si anticipatis solutionibus fiant, nullatenus in præiudicium successorum valide intelligantur, quocunque indulto, aut privilegio non obstante, nec huiusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmantur; de quo vide Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 4. n. 65. in fine, vers. locationes, Rebuff. de oblig. Instit. p. 2. lib. 14. q. 5. à n. 4. Marc. Anton. Genuens. in pract. eccl. q. 166. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. alienatio rerum Ecclesiæ, §. 7. latè Aloyf. Ricc. in praxi, p. 4. resol. 366. cum seqq.*

40 Similiter sub excommunicationis, aliisque grauissimis pœnis constitutum est in *Extravag. ambitiosa, de rebus Eccles. non alien. ne absque Apostolica auctoritate ullo pacto bona immobilia ultra triennium locentur, aut alia ratione alienentur; de cuius text. materia plura dixi in Collectan. ad illum, & præcipuè numer. 4. comprehendere fructus, & redditus rerum ecclesiasticarum, & sic earum locationem ultra triennium non esse validam, & numer. 5. nomine alienationis illic intelligo omnem actum, quo dominium rei directum, vel utile, aut vsusfructus, aut ius in alterum transfertur, vel abdicatur, ac proinde non solum venit venditio, aut alius contractus gratuitus, vel onerosus, quo rei dominium in alterum transfertur, verum etiam hypotheca, infeudatio, & contractus emphyteuticus, non autem repudiatio, seu remissio legati, vel hæreditatis, ac rei Ecclesiæ non incorporata.*

41 Illud adeò inuiolabiliter observandum erit, vt etiam alienationes factæ cum clausula, *reservato Sedis Apostolicæ beneplacito, irritæ, & invalidæ censendæ sint, si ante impetratam confirmationem possessio rei ecclesiasticæ alteri tradita fuerit, quin etiam & Rectores ipsi, & possessores tanquam intrusi ad pœnas constitutas tenebuntur; excusabuntur tamen Rectores si pœnitentia, aut alio titulo ducti alienationem reuocauerint ante realem, & pacificam possessionem, vt per Couarr. lib. 2. var. cap. 16. num. 7. Nauarr. consil. 8. de Barbosa de Parocho. Pars I.*

rebus eccles. non alienar. Quarant. in sum. Bullar. rj, verb. Alienatio rerum eccles. num. 10. Filliuc. in quest. moral. tract. 14. num. 119. & tractat. 44. cap. 6. quest. 5.

In rerum tenuiorum, licet immobilium, alienatione non requiritur Apostol. auctoritas, nec aliæ desiderantur solemnitates in rerum immobilium Ecclesiasticarum alienationibus interuenire solitas, iuxta dispositionem cap. terrulas, 12. q. 2. dummodo causa cognita, & euidente Ecclesiæ utilitate comperita eam Ordinarius auctoritate sua probauerit: vide Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 39. in 1. edit. alias resol. 36. in 2. edit. & in praxi aurea resol. 383. Franc. Leo. in thesaur. fori eccles. p. 1. cap. 15. n. 6. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 5. nu. 32. vers. ultra predictos, Vgolin. de officio Episcopi, cap. 14. §. 7. num. 4. Bonacin. var. tract. tit. de alienat. rerum Ecclesiast. diff. 2. quest. unica, puncto 4. num. 3. Steph. Quarant. d. verb. alienatio rerum eccles. numer. 41. vbi notabiliter subdit per Sacram Congregat. decum fuisse neque Constitutionem Pauli II. neque Concil. Trident. decretum derogasse dispositioni d. c. terrulas.

CAPITULUM XIV.

De Predicatione verbi Dei Parochis iniuncta.

SUMMARIUM.

- 1 Predicatio verbi Dei quibus temporibus Parochis iniuncta sit, ostenditur.
- 2 Episcopus cum prædicat, silere debent omnes alij Concionatores, illisque potest inhibere, vt eo tempore à predicatione se abstineant.
- 3 Parochi possunt per se ipsos tantum inter Missarum solemnia sermonem habere, etiam quando Episcopus ipse prædicat.
- 4 Parochus quamvis nec valdè doctus, nec eloquens sit, non ideo debet prætermittere plebem sibi creditam erudire.
- 5 Parochi si per se velint munus predicationis obire, non debent impediri.
- 6 Parochi possunt per alios officio suo satisfacere, quo tenentur prædicare.
- 7 Parocho per se ipsum concionanti minimè licet pretextu cuiuscunque paupertatis prætere sibi præstari elemosynam solitam dari Prædicatoribus alijs ab vniuersitate electis.
- 8 Parochi prohibentur in suis Ecclesijs admittere Concionatores ab Ordinario non approbatos, etiamsi esset Episcopus, nisi sibi noti essent ad hoc, vt semel bisve prædicent.
- 9 Parochus officio suo satisfacit quoad Denm prædicationes totius anni alijs committens.